

INTERVIEW MET LIES CUYVERS, CISKA VANHOYLAND & ILKE TEERLINCK

Cuyvers, Vanhoyland & Teerlinck @ HET LAB, Hasselt

DINSDAG 29 SEPTEMBER, 2020.

HET LAB, HASSELT

Dag Lies, Ciska en Ilke! Op 17 en 18 oktober gaan jullie in première met jullie nieuwste voorstelling DRRRAAI. Dit is jullie vijfde voorstelling voor iedereen vanaf 3 jaar. Vanwaar die fascinatie voor een jong publiek?

LIES: Het doorbreken van de klassieke logica van een voorstelling is iets dat ons als gezelschap geweldig fascineert. Kinderen zijn hierbij een zeer dankbaar publiek omdat ze hier nog volop voor openstaan. Ze zijn enorm goed in associatief denken. Terwijl een ouder publiek zich al snel vragen zal stellen bij bepaalde zaken, zal een jonger publiek gemakkelijker onbevangen mee zijn met wat je aanreikt.

CISKA: Je bent inderdaad veel vrijer. Alles is ook nieuw voor een jonger publiek en veel dingen ontdekken ze voor de eerste keer. Het is voor ons heel spannend om daar deel van te mogen zijn.

LIES: Daarnaast zitten jonge kinderen nog volop in die 'bewegingsfase'.

CISKA: Klopt! Een groot deel van hun communicatie komt ook nog vanuit dat lichamelijke. Ze zitten nog volop in een fase waarin lichaamstaal de essentie is. Ze lezen de lichamen om te begrijpen wat er aan de hand is, omdat ze het talige, de woordenschat, nog niet machtig zijn. Dit brengt met zich mee dat ze bijvoorbeeld de lichamen op scène zeer goed kunnen lezen.

LIES: Aan een jong publiek tonen hoe belangrijk dat fysieke is, is zeer belangrijk voor ons. Niet enkel de lichamen en de beweging op zich, maar ook het fysieke contact onderling.

CISKA: Dit wordt ook heel snel weer afgeleerd bij kinderen. Elkaar aanraken, over de grond rollen, over elkaar heen springen, ... vroeger als kind deden we die dingen nog heel spontaan. Maar dat wordt na een tijdje ook afgeremd. Het is fijn om in onze voorstellingen dat soort lichamelijke net positief te bekrachtigen! Tonen dat dat wél kan en mag.

Jullie vinden het steeds belangrijk dat het bijwonen van een tout petit voorstelling niet beperkt blijft tot een receptieve ervaring. Jullie willen met andere woorden aanzetten tot het 'beleven' van kunst. Waarom is die participatieve rol van het publiek voor jullie zo belangrijk?

LIES: Als kinderen naar een voorstelling komen en ze zien al dat materiaal op het podium liggen, dan is het voor ons zo spijtig dat ze daar nadien niets mee mogen doen. Je ziet die gretige oogjes vol bewondering kijken en je wil ze uitnodigen om deel te worden van het plezier.

CISKA: Als volwassene kan je dat trouwens ook nog altijd hebben, die drang om zélf eens met iets aan de slag te gaan. Je kan bijvoorbeeld door een museum wandelen en niets liever willen dan ook eens zo'n schilderij aan te kunnen raken. Dat tactiele is zo iets fijns waar je als volwassene eigenlijk ook nog steeds naar hunkert. De kracht van aanraking is iets dat belangrijk blijft voor de ontwikkeling van jong én oud.

Dat fysieke contact speelt duidelijk een grote rol. Ligt hier – gezien de tijd – nog steeds even veel nadruk op? Het belang van aanraking heeft nu natuurlijk een heel nieuwe connotatie gekregen.

LIES: Het is sowieso een zoektocht geworden omdat je hoe dan ook moet zorgen voor fysieke afstand. Maar het interactieve aspect - dat de kinderen zélf iets kunnen doen - willen we zeker behouden. Dit implementeren we eigenlijk al van bij het begin van hun theaterervaring, als de kinderen toekomen. Ze kunnen bijvoorbeeld van de ene ring naar de andere huppen tot ze in de theaterzaal zijn. Zo worden ze al spelenderwijs en ontdekkend tot aan hun stoel gebracht. Hierdoor krijgen ze al duidelijk een actieve rol, in plaats van die gebruikelijke passieve rol.

CISKA: Wat we uiteraard niet kunnen doen (en wat voor ons heel spijtig is), is na de voorstelling 80 kinderen tegelijk op podium laten komen en ze kriskras door elkaar laten lopen. Dit is iets dat we voordien wel deden omdat kinderen dan ook deel worden van de voorstelling. Maar dit moeten we leren loslaten en dus halen we creatieve oplossingen naar boven. We hebben bijvoorbeeld kortfilms die te zien zullen zijn in de theaters. Deze kortfilms gaan rond het thema 'draaien' en zijn een fijne manier om je al in de sfeer van het stuk te brengen.

LIES: We hadden met deze voorstelling een totaalervaring voor ogen. Het idee dat de theaterervaring breder wordt dan puur een voorstelling. Je komt aan in het theater en je wordt meteen op verschillende niveaus geprikkeld. Dit wordt nu natuurlijk lastiger, maar dat wilt niet zeggen dat we dat idee volledig van tafel vegen. Daarbij blijft de voorstelling uiteraard centraal staan, dit is namelijk de essentie.

Dat jullie elk aspect van een theatervoorstelling benutten is niets nieuws. In jullie werk is de scenografie bijvoorbeeld ook een essentieel element. Het decor vervult vaak een rol die veel verder gaat dan het louter ondersteunen van de choreografie. In *Kom Mee, Leon!* had je de Piaggio, in *luid* die gigantische geluidsinstallatie. Zal dat dit keer, bij *DRRRRAI*, ook weer zo zijn?

CISKA: Ja hoor! We hebben een mobiel die draait, ontworpen door Erki de Vries. Deze installatie zal mee draaien met ons. Het mobiel zal ook transformeren, verschillende vormen krijgen en autonoom bewegen.

Jullie leerden elkaar kennen tijdens jullie opleiding aan de Fontys Dansacademie in Tilburg en zijn daarna blijven creëren samen. Toch bewandelen jullie elk jullie eigen specifieke paden en krijg je twee dansers met twee verschillende achtergronden: heeft dit een invloed op jullie gezamenlijke maakproces?

LIES: Mijn grootste input kwam door eerdere samenwerking met het Franse gezelschap Ex Nihilo, waarmee ik voorstellingen op locatie speelde. Het 'down to earth'-gehalte en het intermenselijke op een podium... dat zijn twee dingen die ik daar erg waardevol vond. Je bent niet enkel een danser die puur vormen op het podium zet, maar je staat ook in relatie tot de andere. Je ontmoet elkaar echt op het podium. Dit zijn elementen die ik heb meegenomen in het maakproces bij tout petit.

CISKA: We zijn ook allebei werkzaam geweest in de kunsteducatie. Dus we hebben allebei ervaring met het werken met grote groepen jonge kinderen. Hierdoor voelt het voor ons uiteraard ook heel natuurlijk om met die kinderen een relatie aan te gaan. Dus niet enkel te spelen vóór, maar ook spelen mét kinderen. Je vertrekt als het ware vanuit iets wat ontstaat in het moment en je leert gewoon los te laten. Dat is een heerlijke vrijheid. En zeker voor kinderen ook een fijne manier van werken.

LIES: In onze voorstellingen is dat steeds heel goed voelbaar. We maken contact, het is een ontmoeting meer dan dat je iets presenteert.

En dit keer kiezen jullie ervoor om een derde danseres in die ontmoeting op te nemen, Ilke Teerlinck. Vanwaar deze keuze?

CISKA: We voelden beiden de nood om ons patroon te doorbreken. We kwamen namelijk altijd uit op dezelfde connectie op het podium omdat je telkens met twee bent. Dit brengt met zich mee dat je dezelfde energie op het podium krijgt, dezelfde twee tegenpolen die elkaar ontmoeten. Er mocht eens een frisse wind komen die de boel wat kwam door elkaar schudden en ons uit dat comfort kwam trekken. Ook puur praktisch konden we wel een derde paar handen gebruiken (*lacht*).

Ilke, jij bent vertrouwd met de wereld van dans en danstheater voor jong publiek. Zo speel je o.a. mee in producties van Sprookjes Enzo. Maar wat leer je bij door jouw samenwerking met tout petit? Zijn er bepaalde skills die meer aangescherpt worden?

ILKE: Mijn eerste ervaring met dans voor jong publiek deed ik op bij tout petit tijdens mijn studies. Dit als vervanging van één van hen tijdens een zwangerschap. Dat was voor mij een groot keerpunt: het was de eerste keer dat ik ontdekte hoe fijn ik het vond om voor kinderen te spelen. Tegelijk voel ik ook veel affiniteit voor de bewegingstaal die tout petit hanteert. Wat mij hierin steeds blijft uitdagen is hun aanleg om dansant beslissingen te nemen. Dat dwingt je wel om écht in die lichamelijke te kruipen en 'in het moment' te zijn. Dat is waar hun kracht ligt en wat hen ook onderscheid van andere voorstellingen voor een jong publiek. Een beetje zoals het fantasierijke spelen van een kind: hun voorstellingen zijn geen A tot Z-verhaal maar een associatieve ontdekkingstocht. Dat vind ik ontzettend fijn!

Vóór DRRRAAI, kwamen licht! en luid, een tweeluik dat de twee basiselementen van de podiumkunsten op het voorplan lieten treden (licht en geluid). Zien jullie DRRRAAI – dat is gecentreerd rond een derde, essentieel element van een dansvoorstelling, namelijk de beweging - als een derde hoofdstuk in deze reeks of zien jullie dit als het begin van iets nieuws?

LIES: DRRRAAI is het begin van een nieuwe reeks. We hebben steeds de nadruk gelegd op het beeldende en werkten dus vaak vanuit de scenografie (zoals bij *licht!* en *luid* n.v.d.r.). Maar we merkten dat we meer en meer zin begonnen te krijgen om eens dieper in te gaan op de bewegingen. We doen sowieso voor elke voorstelling een bewegingsonderzoek, maar voor het komende drieluik willen we telkens één bewegingstype uitlichten. DRRRAAI is hierbij het eerste hoofdstuk, waarin we rond draaipatronen willen werken. Hierna zal een voorstelling volgen rond vliegen, springen, zweven, ... m.a.w. alles wat zich in de lucht afspeelt. De derde en laatste van de reeks zal dan weer gaan rond aantrekkingskracht: niet enkel de zwaartekracht van de aarde, maar ook van mensen die elkaar aantrekken of afstoten.

Dat klinkt alvast veelbelovend! Die aantrekkingskracht zal de mensen ongetwijfeld ook de theaterzalen intrekken om te komen genieten van jullie voorstellingen.

Première op 17 en 18 oktober in Cultuurcentrum Hasselt en nadien op tournee.

- Sam Cunningham